

สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่นในบริเวณพื้นที่ โดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

Displacement Architecture and a Local Tourism Development in Surrounding Area of Khao Yai National Park

ธีร ธนะมัน¹ และ ลิขิต กิตติศักดิ์นันท์²

Teera Dhanamun¹ and Likit Kittisakdinan²

^{1,2}คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

^{1,2}Faculty of Architecture, Silpakorn University, Thailand

E-mail: ¹dteera@gmail.com; ²qmailu@gmail.com

Received June 14, 2022; Revised July 25, 2022; Accepted August 8, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงที่มาและรูปแบบของการสร้างประสบการณ์ความจริงแท้ในการท่องเที่ยวและมีผลต่อรูปแบบการพัฒนาศถานที่ท่องเที่ยวในบริบทของสังคมไทยร่วมสมัย และ 2) เพื่อศึกษาปรากฏการณ์และรูปแบบการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นย้ายมาตั้งในสภาพบริบททางสังคมและวัฒนธรรมต่างถิ่น โดยรูปแบบการวิจัยเป็นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพผ่านการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิ ร่วมกับการสังเกต ในบริเวณสถานที่จริงที่บริเวณโดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ฝั่งอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เนื้อหาทางประวัติศาสตร์และรูปแบบของการพัฒนาสถาปัตยกรรมเพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ นำไปสู่การวิเคราะห์ถึงที่มาและรูปแบบการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในพื้นที่ โดยผลการวิจัยพบว่า

1. การแสวงหาประสบการณ์ความจริงแท้ในการท่องเที่ยวนั้นเป็นเหตุผลสำคัญที่ขับเคลื่อนการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวในประเทศการใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นจากวัฒนธรรมจากโลกตะวันตกจึงเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความจริงแท้ในการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

2. รูปแบบของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวและรูปแบบของสถาปัตยกรรมที่รองรับการท่องเที่ยวมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่การตั้งอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ขึ้นมาตั้งแต่นั้น

3. การพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และ วัฒนธรรม ในบริเวณพื้นที่โดยรอบจนมาถึงปัจจุบัน

จากจำนวนของนักท่องเที่ยวและสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การทำความเข้าใจในที่มาของการใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่กรณีศึกษาจึงเป็นประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นสำหรับการท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: สถาปัตยกรรมพลัดถิ่น; ความจริงแท้; การท่องเที่ยว; อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

Abstract

This Article aimed to study (1) the foundation and pattern of the development of Authenticity in tourism of Thai contemporary social context and (2) to study the phenomenal of Displacement Architecture, which was the repetition method to duplicate the vernacular architecture in other foreign social and cultural context development in surrounding areas of Khao Yai national park at Pakchong district side. From the conclusion of literature review of the historical study to the qualitative research, content analysis and observation at the location are analyzed. The research results were found as follows;

1. Authenticity seeking in tourism in case study area was the main factor to define the tourism development for the local tourist. The displacement architecture from western culture was the effective tools to define the authenticity experience for local tourist.
2. Displacement architecture was the main tools to develop tourist destination in the case study area since the beginning of Khao Yai National Park.
3. Displacement architecture was developed in response to the transformation of social, economic and culture in the case study until now.

The knowledge from this study was very useful to understand the pattern of development displacement architecture and can apply to be the concept of development in response to the current and future social context.

Keywords: Displacement Architecture; Authenticity; Tourism; Khao Yai National Park

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมสันทนาการที่อยู่คู่กับวิถีชีวิตของมนุษย์มาตั้งแต่อดีต โดยพื้นฐานของการเดินทางท่องเที่ยวนั้นก็เพื่อการค้นหาและสัมผัสประสบการณ์ในสถานที่ซึ่งมีความแตกต่างจากวิถีชีวิตประจำวัน ซึ่งการแสวงหาความจริงแท้ (Authenticity seeking) ในการท่องเที่ยวนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งที่ถูกเถียงที่สำคัญในการศึกษาด้าน การท่องเที่ยวมานานหลายทศวรรษตั้งแต่ปี ค.ศ. 1973 และเริ่มนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในสภาพของสังคมร่วมสมัยในช่วงปลายของคริสต์ศตวรรษที่ 20 โดยมีข้อสันนิษฐานว่านักท่องเที่ยวแสวงหาความจริงแท้ (Authenticity) ในการท่องเที่ยวและค้นหาสถานที่ซึ่งสามารถสร้างประสบการณ์เฉพาะตัวและสัมผัสความจริงแท้ เป็นพื้นฐานของที่ตอบสนองต่อความต้องการในการแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี (เกรียงไกร วัฒนาสวัสดิ์, 2556) ความจริงแท้ในการท่องเที่ยวในบริบทของสังคมไทยนั้นมักถูกศึกษาเพื่อเชื่อมโยงไปกับการท่องเที่ยวในเชิงโหยอดีต(Nostalgia Tourism)เป็นหลัก แต่หากพิจารณาให้มีความสำคัญกับประสบการณ์ภายในของนักท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากสถาปัตยกรรมแล้วนั้น (ก้องสกุล กวินรวีกุล, 2561) ความจริงแท้ที่เกิดจากการจากสถาปัตยกรรมนั้นสร้างประสบการณ์ที่มีความต่างถิ่น(Foreign)และแปลกใหม่(Exotic)ให้กับนักท่องเที่ยวได้เสมอ

ด้วยเหตุนี้เองทำให้สถาปัตยกรรมถูกใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ผ่านความจริงแท้ที่สามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้จากความสถานที่ท่องเที่ยวและการแสวงหาความจริงแท้ ก็เป็นพื้นฐานสำคัญในวัฒนธรรมการท่องเที่ยวร่วมสมัย ในอดีตความจริงแท้นั้นมักจะอยู่กับแค่การท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับ ประวัติศาสตร์หรือชาติพันธุ์ท้องถิ่น เป็นหลัก (Ning Wang, 1999) การสร้างความจริงแท้แบบจัดฉาก (Staged Authenticity) (MacCannell, 1973) จึงถูกนำเสนอและนำมาใช้ในการสร้างสรรค์แหล่งท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการในการแสวงหาสถานที่ซึ่งมีความแตกต่างจากวิถีชีวิตในปัจจุบัน สถาปัตยกรรมพลัดถิ่น หรือ Displacement Architecture ซึ่งหมายถึงการโยกย้ายหรือการทำซ้ำของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นจากสถานที่อื่น ย้ายมาตั้งในสภาพบริบททางสังคมและวัฒนธรรมต่างถิ่นและสามารถสร้างประสบการณ์ความจริงแท้ ในการท่องเที่ยวขึ้นมาได้ อย่างได้ผลและรวดเร็ว และเมื่อความต้องการของนักท่องเที่ยวเองก็ปรับเปลี่ยนไปตลอดเวลาเช่นเดียวกัน การแสวงหาประสบการณ์ความจริงแท้ที่ต้องไม่ซ้ำใครอยู่เสมอ (Correia et al., 2005) ทำให้การพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นตั้งแต่ในอดีต มาจนถึงปัจจุบัน ยังคงใช้หลักการของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในการสร้างแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง และสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเองก็สามารถสร้างความเป็นสัญลักษณ์(Iconic)และภาพลักษณ์(Image) เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Engels-Schwarzpaul & Wikitera, 2019) สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นจึงเป็นเครื่องมือในการสร้างความจริงแท้ในการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

ในส่วนของบริษัทกรณีศึกษาที่พื้นที่โดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในฝั่งของอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาที่ถูกเลือกเป็นพื้นที่วิจัยนั้น เนื่องจากบริเวณนี้แสดงให้เห็นถึงปรากฏการณ์ในการ

ใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจนและโดดเด่นจากการพัฒนาในพื้นที่อื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เนื่องด้วยการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในประเทศเป็นหลักตั้งแต่การตั้งอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในปีพ.ศ.2505 มาจนถึงปัจจุบันนั้น เราจะเห็นการใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเพื่อจำลองประสบการณ์ความจริงแท้ โดยเฉพาะจากวัฒนธรรมตะวันตก เพื่อเป็นการสร้างเอกลักษณ์และประสบการณ์ที่แปลกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวในประเทศได้สัมผัส โดยมีรูปแบบการพัฒนาของความเข้มข้นในการสร้างสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่แตกต่างกัน เพื่อสร้างประสบการณ์ความจริงแท้ในรูปแบบที่หลากหลายตามสภาพบริบททางสังคมที่พัฒนาตามช่วงเวลาที่แตกต่างกันและส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่นี้อยู่ตลอดเวลาจนถึงปัจจุบัน เห็นได้จากจำนวนของนักท่องเที่ยวภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างมากกว่า 35% ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2554 ถึง พ.ศ.2558 (ปริญา ลาปะ, 2558) ที่เป็นช่วงการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในพื้นที่

บทความวิจัยนี้นำเสนอถึงพื้นฐานที่มาและรูปแบบการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในพื้นที่กรณีศึกษาจนสามารถสร้างรูปแบบความจริงแท้ที่มีความเฉพาะตัวขึ้นมาเฉพาะในพื้นที่และได้กลายเป็นพื้นฐานของการพัฒนาสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่ใช้ในการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพในพื้นที่และสามารถพัฒนาให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของสภาพบริบทสังคมไทยร่วมสมัยได้อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศึกษาถึงที่มาและรูปแบบของการสร้างประสบการณ์ความจริงแท้ในการท่องเที่ยวว่ามีผลต่อรูปแบบการพัฒนาศถานที่ท่องเที่ยวในบริบทของสังคมไทยร่วมสมัยโดยเฉพาะในพื้นที่กรณีศึกษาอย่างไร
2. เพื่อศึกษาปรากฏการณ์และรูปแบบการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นและความสัมพันธ์กับสภาพบริบทของพื้นที่โดยรอบอุทยานเขาใหญ่ว่ามีรูปแบบการพัฒนาที่เฉพาะตัวอย่างไรและช่วยในการพัฒนาเขาใหญ่ให้เป็นเมืองท่องเที่ยวได้อย่างไร

การทบทวนวรรณกรรม

เมื่อทำการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมจึงได้ค้นพบว่า ทฤษฎีของการสร้างประสบการณ์ความจริงแท้ในการท่องเที่ยว (Authenticity in Tourism) สนับสนุนและก่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเป็นเครื่องมือในการสร้างความจริงแท้ในการท่องเที่ยว ซึ่งการแสวงหาความจริงแท้ในการท่องเที่ยวนั้นถือว่าเป็นเครื่องมือหลักในการสร้างสถานที่ท่องเที่ยว (MacCannell, 1973) สำหรับการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาสัมผัสประสบการณ์แปลกใหม่ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งก็สอดคล้องไปยังหลักการพื้นฐานพื้นฐานของการท่องเที่ยวที่มนุษย์

มักจะแสวงหาสถานที่และสภาพบริบทที่มีความต่างกัน (Foreign) และ แปลงใหม่ อยู่เสมอ (Golomb, 1995) ผ่านการถ่ายทอดพฤติกรรมความเป็นตัวตนยังสถานที่นักท่องเที่ยวเข้าไปสัมผัส (เกียรติกพร พันนา, 2557) และเอื้อให้เกิดการพัฒนาทางรูปแบบที่แตกต่างกันไปของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในแต่ละสภาพบริบท

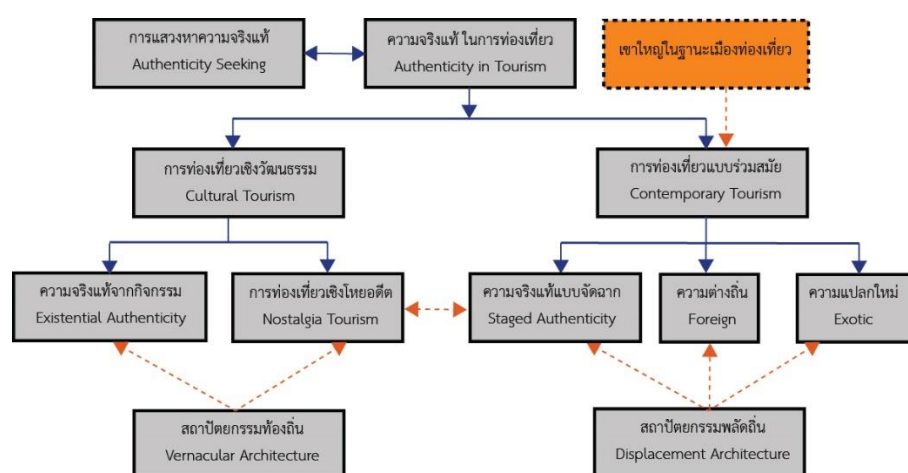
ความจริงแท้ในการท่องเที่ยวในบริบทของสังคมร่วมสมัยนั้นทำให้เกิดรูปแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่แตกต่างและหลายหลายในช่วงปลายของศตวรรษที่ 20 (Wang, 1999) ประสบการณ์และการดึงดูดนักท่องเที่ยวจากความจริงแท้ในการจัดการการท่องเที่ยวมีทั้งจากการรับรู้ความจริงแท้จากประสบการณ์หรือความรู้สึกที่ได้สัมผัสและรับรู้ภาพและประสบการณ์ความแปลกใหม่จากสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งต่างๆที่มีความต่างกัน มากกว่ามุ่งเน้นความจริงแท้จากลักษณะทางกายภาพของทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่ถูกสร้างหรือรื้อฟื้นขึ้นใหม่เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ด้านการท่องเที่ยว (Atasoy, 2021) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวจึงมีความพึงพอใจกับความจริงแท้มากกว่าความจริงแท้จริง (Reality) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างความจริงแท้จึงต้องสร้างกรอบที่ใช้ในการอ้างอิงและรับรู้ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อประสบการณ์ความต่างถิ่นในการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ในสถาปัตยกรรมเพื่อการท่องเที่ยว (Naumov, 2016) การพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในพื้นที่โดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกิดขึ้นพร้อมกับการเริ่มพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมากขึ้นและเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวกับการเริ่มเติบโตของโครงการที่ใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง (ณัฐนันท์ คำทอง, 2561)

จากการทบทวนวรรณกรรม ทำให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของประสบการณ์ความจริงแท้ซึ่งนำไปสู่การแสวงหาความจริงแท้ในการท่องเที่ยว ที่ทำให้เกิดการสร้างความจริงแท้แบบจัดฉากขึ้นมา ซึ่งความจริงแท้แบบจัดฉากนี้เองที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเพื่อจำลองและจัดฉากวัฒนธรรมต่างถิ่นเข้ามาใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้ในที่สุด โดยสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเองนั้นก็สามารถสร้างประสบการณ์ของความต่างถิ่นและความแปลกใหม่ขึ้นให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ต่างกับที่สถาปัตยกรรมท้องถิ่นใช้สร้างความจริงแท้ให้กับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงโฮมสเตย์

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดหลักในการวิจัยนี้เริ่มจากการศึกษาและการทบทวนวรรณกรรมในการแสวงหาความจริงแท้ในการท่องเที่ยวที่เป็นโครงสร้างสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งในรูปแบบเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวแบบร่วมสมัย จึงได้กรอบแนวคิดในการวิจัยหลักมาจากการพัฒนารูปแบบของความจริงแท้ทั้งสองรูปแบบคือความจริงแท้จากกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวเชิงโฮมสเตย์ที่พัฒนาต่อเนื่องมาจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และความจริงแท้แบบจัดฉากที่พัฒนาเพื่อตอบรับการท่องเที่ยวแบบร่วมสมัยที่เป็นรูปแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่กรณีศึกษา

เช่นกัน สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นนั้นเกิดขึ้นมาเพื่อตอบสนองกับการสร้างความจริงแท้แบบจัดฉากในการท่องเที่ยวซึ่งสามารถสร้างประสบการณ์ที่มีทั้งความต่างถิ่นและความแปลกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี โดยคำว่าสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นนั้นผู้วิจัยนิยามคำจำกัดความนี้มาจากปรากฏการณ์ที่เกิดการทำซ้ำของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในวัฒนธรรมต่างถิ่นมาสร้างในสภาพบริบททางสังคมและ วัฒนธรรมอื่นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะการศึกษาถึงพื้นฐานของการพัฒนาของสังคมในพื้นที่กรณีศึกษาและการพัฒนาของการท่องเที่ยวในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยนั่นเองที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการทำให้เกิดการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในประเทศเป็นหลัก ซึ่งส่วนประกอบต่างๆในกรอบแนวคิดจะเป็นเครื่องมือหลักในการสร้างระเบียบวิธีวิจัยเพื่อศึกษาถึงที่มาของปรากฏการณ์ความจริงแท้ผ่านการใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเป็นเครื่องมือในการสร้างแหล่งท่องเที่ยวในขึ้นบริเวณพื้นที่วิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยและความสัมพันธ์ของการแสวงหาความจริงแท้ในการท่องเที่ยวชนิดต่าง ๆ ซึ่งตอบสนองกับรูปแบบการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผ่านการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากการทบทวนวรรณกรรม ร่วมกับการสังเกต ในบริเวณพื้นที่วิจัย คือ คือ บริเวณโดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ฝั่งอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสรุปผล การศึกษารูปแบบการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่น โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยขั้นตอนที่ 1 เพื่อการตอบโจทย์ของวัตถุประสงค์ในการวิจัยข้อที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 และ 3 สำหรับวัตถุประสงค์ในการวิจัยข้อที่ 2 ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาถึงพื้นฐานของการสร้างประสบการณ์ความจริงแท้กับการท่องเที่ยว

ผ่านการทบทวนวรรณกรรมและสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อสรุปผลของการแสวงหาความจริงแท้ในการท่องเที่ยวว่ามีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบร่วมสมัยในสังคมไทยอย่างไร ถึงแม้จะมีการศึกษาในต่างประเทศมากระยะเวลาหนึ่ง แต่ในประเทศไทยเองยังไม่ได้มีการศึกษา

ถึงการสร้างความจริงแท้ในการท่องเที่ยวที่จะใช้สำหรับเป็นเครื่องมือหลักในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่บริเวณศึกษาต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาถึงการพัฒนาของรูปแบบการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในบริเวณพื้นที่กรณีศึกษาและค้นหาถึงความสัมพันธ์ของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นกับการสร้างความจริงแท้ในการท่องเที่ยว

การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิทั้งทางด้านทฤษฎีและประวัติศาสตร์ในการพัฒนาพื้นที่ ร่วมกับการสังเกตและเรียบเรียงรูปแบบของการพัฒนาสถาปัตยกรรมเพื่อการท่องเที่ยวและสันหนนาการในบริเวณพื้นที่วิจัย ทำให้เห็นได้ถึงปรากฏการณ์ของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่ถูกใช้อย่างแพร่หลาย ในรูปแบบของวัฒนธรรมที่หลากหลายอย่างต่อเนื่องในพื้นที่จนพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวในประเทศได้ในที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 การจัดเรียงรูปแบบของการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่มีความเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในพื้นที่กรณีศึกษา

การวิเคราะห์ถึงเนื้อหาของข้อมูลและการเชื่อมต่อการศึกษาทั้งหมดใน 2 ขั้นตอนแรกสะท้อนผ่านออกมาเป็นการสรุปการพัฒนาในรูปแบบของความเข้มข้นของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่แตกต่างกันตามแต่ละช่วงเวลา จนในที่สุดแล้วปรากฏการณ์นี้สามารถสร้างความจริงแท้ในรูปแบบเฉพาะของพื้นที่ขึ้นมาจนเป็นตัวตนของพื้นที่สำหรับพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืนและต่อเนื่องจนมาถึงในปัจจุบัน

ผลการวิจัย

จากการวิจัยนั้น โครงสร้างของการสรุปผลการวิจัย สามารถจำแนกมาได้ตามช่วงเวลาในการเริ่มต้นการพัฒนาเขาใหญ่จากอุทยานแห่งชาติแห่งแรกในไทยสู่การเป็นเมืองเพื่อการท่องเที่ยวและสันหนนาการในช่วงเริ่มต้น จนทำให้เกิดการเริ่มต้นของการใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นมาเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและพัฒนาอัตลักษณ์และสร้างความจริงแท้ สำหรับการท่องเที่ยวและพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

1. รูปแบบของการสร้างประสบการณ์ความจริงแท้ในการท่องเที่ยวที่มีผลการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวในบริบทของสังคมไทยร่วมสมัยโดยเฉพาะในพื้นที่กรณีศึกษา

โดยช่วงต้นของการพัฒนาของเขาใหญ่ในฐานะอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของไทยจนมาถึงการพัฒนาของวัฒนธรรมคาบอญนั้น ได้ตอบโจทย์ของวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อที่ 1 ในฐานะที่เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างประสบการณ์ความจริงแท้ในการท่องเที่ยวสำหรับประเทศไทยเป็นแห่งแรกขึ้นมาในประเทศไทยสำหรับนักท่องเที่ยวภายในประเทศโดยแบ่งเป็น 2 ช่วงในการพัฒนาดังนี้ หลังจากนั้นการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นของวัฒนธรรมอิตาเลียนที่ต่อเนื่องไปยังวัฒนธรรมอันหลากหลายจากยุโรปได้ตอบโจทย์ถึงวัตถุประสงค์การ

1.1 เขาใหญ่ในฐานะอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของไทย

บริเวณพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่นั้นอยู่ในบริเวณทิวเขาพนมดงรัก จุดเริ่มต้นสำคัญที่ทำให้ได้พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวคือเมื่อ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เล็งเห็นว่าบริเวณเขาใหญ่นี้มีธรรมชาติอุดมสมบูรณ์อีกทั้งมีความสวยงาม เหมาะใช้เป็นที่พักผ่อน จึงได้ให้มีการสำรวจพื้นที่บริเวณตำบลเขาใหญ่เดิมและบริเวณโดยรอบและได้ตราพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติขึ้น ตั้งเขาใหญ่เป็นอุทยานแห่งชาติในปี พ.ศ.2505 โดยเป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศไทย และได้การเริ่มต้นพัฒนาที่สำคัญที่สุดคือการตัดถนนธนะรัชต์แยกออกมาจากถนนมิตรภาพมายังตัวเขาใหญ่ ทำให้เกิดรูปแบบของการพัฒนาเพื่อเป็นเมืองเพื่อการท่องเที่ยวและสันทนาการในบริเวณเขาใหญ่ท่ามกลางสภาพภูมิประเทศทิวเขาซึ่งแตกต่างกับอย่างมากกับการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวและสันทนาการอื่น ๆ ที่เคยมีมาที่มักจะเป็นเมืองชายหาดริมทะเล

การพัฒนาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่นั้นมีความขัดแย้งในตัวเองตรงที่เริ่มมาด้วยการต้องการรักษาผืนป่าและจำกัดชาวบ้านที่ขึ้นมาบุกรุก แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องการที่จะสร้างสิ่งรองรับนักท่องเที่ยวให้ขึ้นไปสัมผัสธรรมชาติข้างบนเช่นกัน สถานตากอากาศเขาใหญ่จึงถูกสร้างขึ้น มีทั้งส่วนอาคารโรงแรมในลักษณะ Motor Lodge และอาคารโขนนาครเขาใหญ่ ที่สร้างบรรยากาศเหมือน Hunting Club ตามที่ท่องเที่ยวรูปแบบซาฟารี เหมือนต่างประเทศ มีอาคารโขนนาครที่เป็นสถาปัตยกรรมแบบร่วมสมัยที่ตั้งอยู่ในทุ่งกว้างสามารถมองเห็นสัตว์ป่าโดยรอบได้ท่ามกลางธรรมชาติอันสวยงามของเขาใหญ่ รวมถึงการมีสนามกอล์ฟตั้งอยู่ด้านบนอุทยาน แสดงให้เห็นถึงการสร้างประสบการณ์ความแปลกใหม่ในความจริงแท้ที่สร้างขึ้นมาจากวัฒนธรรมต่างถิ่น ให้กับนักท่องเที่ยวตั้งแต่แรกเริ่มของการพัฒนาอุทยานแห่งชาติ ถึงแม้จะยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นก็ตาม

ภาพที่ 2 โรงแรมเขาใหญ่ Motor Lodge (ซ้าย) อาคารโขนนาครเขาใหญ่ (ขวา)

ที่มา: รูปเขาใหญ่ในอดีต (พ.ศ. 2516) pantip.com (พ.ศ. 2550)

ช่วงเวลาของการพัฒนาในยุคแรกของเขาใหญ่ในฐานะอุทยานเองก็ได้มาถึงช่วงของการเปลี่ยนแปลง ในปี พ.ศ. 2535 เมื่อมีการเตรียมยื่นเสนอเข้าสู่การเป็นมรดกโลกในปีพ.ศ.2533ได้ถูกปฏิเสธ เพราะอุทยานเริ่มประสบปัญหาการรุกรานธรรมชาติจากผู้มีอำนาจบางส่วน จึงทำให้เกิด

นโยบายของรัฐบาลที่ต้องการหยุดการใช้อำนาจทำลายทรัพยากรธรรมชาติ จึงดำเนินการปิดป่าเขาใหญ่และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานอย่างถาวร คินเซาใหญ่ให้เป็นที่ศึกษาธรรมชาติ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของบุคคลทั่วไป ปล่องสัตว์ป่าและป่าไม้ดูแลรักษาสสมดุลระหว่างกันอย่างเสรี ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงเดียวกันกับการพัฒนาของนายทุนจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ ทำให้เครือข่ายธุรกิจจากกรุงเทพ เริ่มขยายอิทธิพลไปยังหัวเมืองและเมืองท่องเที่ยวต่าง ๆ รวมทั้งบริเวณเขาใหญ่ จึงทำให้เริ่มเกิดการพัฒนแหล่งท่องเที่ยวขึ้นในพื้นที่โดยรอบอุทยาน

1.2 จากวัฒนธรรมคาวบอยสู่การเริ่มต้นของการพัฒนาสถาปัตยกรรมพลัดถิ่น

เมื่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมเริ่มเติบโตมากขึ้น กลุ่มพ่อค้าที่ประสบความสำเร็จจากการเริ่มทำธุรกิจโดยเฉพาะกับทางตะวันตก จึงได้รับอิทธิพลของการสร้างเมืองเพื่อการพักผ่อนตามวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้น โดยพื้นที่แรกที่ถูกพัฒนาคือ ฟาร์มโชคชัย ที่ก่อตั้งโดย คุณโชคชัย บุลกุล ผู้ที่ชื่นชอบวิถีชีวิตแบบคาวบอยมาตั้งแต่เด็กและมีพื้นฐานชีวิตจากการได้ไปศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกาและการทำธุรกิจร่วมกับกองทัพอากาศอเมริกัน จึงได้เริ่มแสวงหาที่ดินตั้งแต่ปี พ.ศ.2500 และเริ่มต้นพัฒนาฟาร์มโชคชัยจากความฝันอยากจะเป็น “คาวบอย” อเมริกัน ในปี พ.ศ. 2512

วัฒนธรรมคาวบอยในพื้นที่กับการท่องเที่ยวในนั้นเริ่มต้นขึ้นในช่วงเวลาคาบเกี่ยวกัน จากฟาร์มโชคชัย และ ฟาร์มโคนมไทย-เดนมาร์กในบริเวณใกล้เคียงที่อำเภอมวกเหล็ก ซึ่งผลจากการเลี้ยงโคนมและแปรรูปนมวัวที่หมดสภาพให้เป็นโคนมจำนวนมาก ทำให้วิถีชีวิตของเกษตรกรไทยเปลี่ยนไปคล้ายตะวันตกมากขึ้น สภาพพื้นที่ อาคาร และความเป็นอยู่ ก็ต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม การบุกเบิกเลี้ยงวัวของฟาร์มโชคชัยที่นำเอาเทคนิคการเลี้ยงวัวในทุ่งกว้างจำนวนมากตามแบบคาวบอยตะวันตกมาใช้เป็นแห่งแรก และพัฒนาไปจนถึงการเปิดร้านขายสเต็กเนื้อชั้นดีบนถนนมิตรภาพในปี พ.ศ. 2529 ทำให้ ฟาร์มโชคชัย เป็นตัวอย่างวิถีชีวิตของคนเลี้ยงวัวที่เป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวที่ผ่านไปเขาใหญ่มากมาย ถือได้ว่าเป็นจุดกำเนิดของการเปิดรับ วัฒนธรรมคาวบอย หรือ โลฟส์สไตล์อเมริกัน มาสู่สังคมไทยและเริ่มสร้างประสบการณ์ความจริงแท้ผ่านวัฒนธรรมต่างถิ่นในการท่องเที่ยวขึ้น

ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 โครงการพัฒนาพื้นที่สำหรับกิจกรรมสันทนาการและการท่องเที่ยวในรูปแบบของวัฒนธรรมคาวบอยก็เริ่มพัฒนาขึ้นในชื่อของ “บอนันซา” โดย คุณไพวงษ์ เตชะณรงค์ โดยได้รับแรงบันดาลใจจากภาพยนตร์แนวคาวบอยเรื่องโปรด คือเรื่อง Bonanza และจากการที่เติบโตและศึกษาอยู่ในสหรัฐอเมริกาคล้ายกับคุณ โชคชัย บุลกุล โดยเริ่มวางแผนและสร้างบอนันซามาเป็นเวลา 17 ปีเต็ม โดยนำสถาปัตยกรรมในรูปแบบสไตล์ของ American Country เข้ามาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประสบการณ์การท่องเที่ยวใหม่ ที่สอดคล้องกับบริบทของวัฒนธรรมคาวบอย ที่ถูกสร้างขึ้นมาก่อนหน้าแล้ว จึงถือเป็นจุดกำเนิดแรกของการนำสถาปัตยกรรมพลัดถิ่น เข้ามาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ โดยเชื่อมโยง และ ต่อเนื่อง มาจากฟาร์มโชคชัย จนถึงบอนันซา

ที่ได้สร้างไลฟ์สไตล์อเมริกันและสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นขึ้นมา จนเกิดเป็นบุคลิกเริ่มต้นของเขาใหญ่ให้แตกต่างจากเมืองท่องเที่ยวริมทะเลอื่น ๆ ขึ้นมาได้อย่างลงตัว

ภาพที่ 3 อาคารโชคชัยสตีคเฮ้าส์ปากช่อง (ซ้าย) บ้านพักในโครงการโบนนซ์ (ขวา)

ที่มา: www.chokcha steakhouse.com (พ.ศ. 2529) pantip.com (พ.ศ. 2549)

หลังจากการประสบความสำเร็จของโบนนซ์ โครงการอสังหาริมทรัพย์โดยเฉพาะโรงแรมและบ้านตากอากาศเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในบริเวณพื้นที่โดยรอบเขาใหญ่ การแสวงหาและยอมรับบุคลิกที่ชัดเจนอย่างหนึ่งของเขาใหญ่ในฐานะ เมืองคาราบอย ที่มีการถ่ายทอดวิถีชีวิตอเมริกันชนมาสู่ดินแดนป่าเขาเขตร้อนได้อย่างสมบูรณ์ก่อให้เกิด การสร้างสถาปัตยกรรมพลัดถิ่น ขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่บ้านพักและโรงแรมในรูปแบบของ American Country ไปจนถึงแหล่งท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมคาราบอย ถึงแม้ต่อมาวิกฤติทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 นั้นทำให้การพัฒนาต้องหยุดชะงักลง แต่สำหรับการพัฒนาของพื้นที่นี้ในฐานะเมืองท่องเที่ยวที่นั่นตั้งแต่ฟาร์มโชคชัยจนมาถึงโบนนซ์ สร้างอัตลักษณ์ของพื้นที่ท่องเที่ยวในลักษณะของชุมชนที่มีการแสวงหาตัวตนใหม่ให้ตนเองอยู่ตลอดเวลา กลายรากฐานที่สำคัญที่ทำให้รูปแบบการพัฒนาและการสร้างตัวตนของเขาใหญ่ได้ในปัจจุบัน

2. ปราบกฎการณ์และรูปแบบการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่ตอบสนองกับสภาพบริบทของพื้นที่ในการพัฒนาเขาใหญ่ให้เป็นเมืองท่องเที่ยวร่วมสมัย

หลังจากนั้นการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นของวัฒนธรรมอิตาเลียนที่ต่อเนื่องไปยังวัฒนธรรมอันหลากหลายจากยุโรปได้ตอบโต้ถึงวัตถุประสงค์การพัฒนาความจริงแท้แบบจำกัดอย่างต่อเนืองจากวัฒนธรรมคาราบอย โดยรูปแบบการพัฒนานั้นนอกจากจะตอบสนองต่อสภาพบริบทในพื้นที่แล้วนั้น ยังตอบสนองต่อบริบทของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบร่วมสมัยในสังคมไทย จนทำให้เขาใหญ่กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ตอบโต้ของนักท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างต่อเนื่องจนมาถึงปัจจุบัน

2.1 จากไร่รุ่งไปสู่วัฒนธรรมทาสคานี ต้นกำเนิดสถาปัตยกรรมอิตาเลียนพลัดถิ่น

ในช่วงเดียวกันกับการเริ่มพัฒนาของโบนนซ์พื้นที่อีกฝั่งหนึ่งของถนนระพีไรต์ได้มีการบุกเบิกการผลิตไวน์ในเขาใหญ่ที่เป็นจุดกำเนิดการเชื่อมโยงไปสู่บุคลิกใหม่ของเขาใหญ่ต่อจากวัฒนธรรมคาราบอย โดยไร่รุ่ง PB Valley ที่ถึงแม้จะเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 แต่ต้องใช้เวลาในการพัฒนากว่า

18 ปี กว่าจะได้ผลผลิตออกมาเป็นไวน์ขวดแรกและได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติและได้สร้างวัฒนธรรมของไวน์รุ่นใหม่ ทำให้สภาพภูมิประเทศที่กลายเป็นไวน์รุ่นใหม่สลับกับเทือกเขาใหญ่นั้นเป็นแรงผลักดันให้นักลงทุนกลุ่มหนึ่งเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ภาพที่ 4 ภูมิประเทศบริเวณไวน์ PB Valley (ซ้าย) ภูมิประเทศในแคว้นทัสคานี ประเทศอิตาลี (ขวา)

ที่มา: truelookpanya.com (พ.ศ. 2561) valentinocellar.blogspot.com (พ.ศ. 2558)

โครงการ Primo Posto ที่เปิดตัวในปีพ.ศ.2550 มีจุดกำเนิดมาจากการที่นักลงทุนกลุ่มหนึ่งได้เข้ามาสร้างบ้านพักตากอากาศส่วนตัวในบริเวณนี้และได้สังเกตเห็นถึงความเคลื่อนไหวของวัฒนธรรมไวน์กับการเริ่มผลิตไวน์ในพื้นที่ จึงเห็นถึงความคล้ายคลึงของสภาพภูมิประเทศของพื้นที่กับแคว้นทัสคานี ในประเทศอิตาลี ที่ภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับกับไวน์ และสภาพอากาศที่มีฤดูร้อนยาวนานเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่นในทวีปยุโรป จึงเริ่มทำการศึกษาถึงแนวโน้มตลาดการท่องเที่ยวที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเริ่มเป็นที่นิยมมากขึ้นในสังคมไทย การพัฒนาโครงการ Primo Posto จึงถือกำเนิดขึ้นโดยการสร้างวัฒนธรรมอิตาลีจำลองขึ้นเป็นแห่งแรกในเขาใหญ่ ผ่านการสร้างพื้นที่สำหรับนักท่องเที่ยวให้มาพักผ่อนและท่องเที่ยวผ่านถ่ายรูปในบรรยากาศที่แปลกใหม่ ผ่านสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่สามารถสร้างความจริงแท้แบบจัดฉากขึ้นมาได้ โดยไม่ได้ใช้กิจกรรมการจำลองทางวัฒนธรรมเหมือนในยุคของวิถีชีวิตความบอย เพียงแต่ใช้รูปแบบของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่จำลองมาจากแคว้นทัสคานีและล้อมรอบด้วยไวน์ สร้างให้เกิดประสบการณ์แปลกใหม่และความจริงแท้ในการท่องเที่ยวขึ้นมาดึงดูดนักท่องเที่ยวและวัฒนธรรมการท่องเที่ยวเพื่อการถ่ายรูปที่กำลังเริ่มพัฒนาขึ้นมา

โครงการ Primo Posto ประสบความสำเร็จอย่างมากในการดึงดูดนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะจากคนรุ่นใหม่ในเมืองพร้อมที่มาร่วมกับการเริ่มพัฒนาของกล้องถ่ายรูปดิจิทัลและการเริ่มแชร์ประสบการณ์ร่วมกันผ่านระบบสังคมออนไลน์ในเว็บบล็อก ทำให้ปรากฏการณ์การสร้างความจริงแท้ขึ้นมาจากรูปถ่ายของการท่องเที่ยวในสถานที่ที่มีความแปลกใหม่สร้างสีสันให้เขาใหญ่ได้ยิ่งกว่าการมาถึงของวัฒนธรรมความบอย จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้สร้างกระแสของรสนิยมใหม่ของการท่องเที่ยวในพื้นที่วัฒนธรรมทัสคานีดึงดูดนักลงทุน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเขาใหญ่เป็นเมืองท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวในประเทศเป็นหลัก (อัตราส่วนนักท่องเที่ยว ไทยและต่างชาติ โดยเฉลี่ยของเขาใหญ่ตั้งแต่ปี2555 อยู่ที่ประมาณ 97:3) โดยหลังจากเปิดได้ไม่นานโครงการ

Primo Posto เองได้มีการเปลี่ยนกลุ่มผู้ลงทุนและทำการปรับโฉมครั้งใหม่เป็น Primo Piazza ในปี พ.ศ.2556 และทางผู้พัฒนาได้ออกไปเริ่มพัฒนาโครงการใหม่ที่ใหญ่ขึ้นในชื่อ Palio

ภาพที่ 5 Primo Piazza (ซ้าย) บรรยากาศในโครงการ Palio (ขวา)

ที่มา: emagtravel.com (พ.ศ. 2552) api.guidelai.com (พ.ศ. 2552)

โครงการ Palio คือการกลับมามีส่วนร่วมอีกครั้งของผู้เริ่มพัฒนาโรงแรมแห่งแรกในบริเวณเขาใหญ่อย่างกลุ่มจุลติส ร่วมพัฒนากับทีมงานผู้สร้าง Primo Posto พัฒนาศูนย์การค้าและสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ขึ้นในชื่อ Palio ด้วยการสร้างวัฒนธรรมอิตาลีในเมืองจำลองที่ไม่ใช่แค่การสร้างฉากถ่ายรูปเหมือนเดิม แต่เพื่อรองรับกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้น ด้วยรูปแบบการวางผังแบบถนนคนเดินในเมืองแบบอิตาลี ทำให้ Palio ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากตั้งแต่เปิดตัว และจากการประสบความสำเร็จ ทำให้เกิดโครงการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในบริเวณเขาใหญ่ขึ้นมา ภายใต้ความเชื่อที่ว่าเขาใหญ่สามารถพัฒนาสู่เมืองตากอากาศของชนชั้นนำของไทยที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง โครงการ Toscana Valley ถูกพัฒนาขึ้นเป็นโครงการอสังหาริมทรัพย์ที่มีการลงทุนมากที่สุดในเขาใหญ่ผ่านการ สร้างสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเพื่อจำลองการใช้ชีวิตในบ้านตากอากาศในแบบทัสคานีและอิตาลีขึ้นอย่างเต็มรูปแบบเหมือนกับเมืองในชนบทของอิตาลี

การสร้างรูปแบบของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากเงินทุนจำนวนมาก ทำให้การพัฒนาแบบของสถานที่และกิจกรรมในการท่องเที่ยว ทั้งที่พัก สนามกอล์ฟและคันทรีคลับ พร้อมด้วยการสร้างแลนด์มาร์คอย่างหอเอนปิซาจำลองทำได้อย่างสมบูรณ์ในรายละเอียด ทำให้โครงการ Toscana Valley เป็นตัวแทนของปรากฏการณ์สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่ชัดเจน สร้างความจริงแท้และประสบการณ์แปลกใหม่ในการท่องเที่ยวได้อย่างเต็มรูปแบบและก่อให้เกิดการกลับมาของกระแสยุโรปในสังคมไทยอีกครั้ง และผลักดันให้การพัฒนาโครงการอื่นต่อจากนี้ต้องเริ่มแสวงหารูปแบบและตัวตนใหม่ขึ้นมา จนทำให้เกิดการพัฒนาและสร้างบุคลิกในรูปแบบต่าง ๆ ที่สร้างความเป็นเมืองท่องเที่ยวในแบบเฉพาะของเขาใหญ่มาจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 6 โรงแรม หอเอนเมืองปิซาจำลอง และ บ้านพักตากอากาศของ Toscana Valley
ที่มา: DGI Production (พ.ศ. 2559)

2.2 จุดเริ่มต้นของวัฒนธรรมยุโรปสู่การสร้างความขัดแย้งที่ลงตัวของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นกับความเป็นพื้นถิ่น

จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นมากกว่า 35% ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2555 ถึง พ.ศ. 2559 ที่กระแสของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นและวัฒนธรรมอิตาลีได้พัฒนาขึ้น ทำให้ตัวตนแรกของเขาใหญ่ในฐานะเมืองตากอากาศของคนไทยรุ่นใหม่ที่จะแสวงหาตัวตนและรสนิยมในการใช้ชีวิต ผ่านการใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเป็นเครื่องมือได้ถือกำเนิดขึ้นอย่างชัดเจน รูปแบบการพัฒนาคือการที่ยังคงรูปแบบสร้างสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นแบบทำซ้ำขึ้นเหมือนเดิม หากเพียงแต่เปลี่ยนเมืองสถานที่มาของประเทศต้นแบบออกไปอย่างไม่ได้มีข้อจำกัด ถึงแม้จะเริ่มจากการใช้วัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นจากประเทศในยุโรป ทั้งอังกฤษ ฝรั่งเศส สวิสเซอร์แลนด์ ไปจนถึง สเปน โดยที่การพัฒนาทั้งหมดของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเหล่านี้มีพื้นฐานของการสร้างความจริงแท้แบบใหม่จากอิสรภาพทางความคิดและจินตนาการสร้างสรรค์ของเจ้าของโครงการและผู้ออกแบบเพื่อสร้างอัตลักษณ์และความจริงแท้ใหม่ โดยที่ไม่จำเป็นต้องยึดติดที่สภาพภูมิประเทศอีกต่อไป จนเกิดการพัฒนาไปถึงการนำสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นจากบาฮาสซึ่งเป็นเมืองริมทะเลมาไว้ที่ Boribot ซึ่งรูปแบบการพัฒนาสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นแบบการทำซ้ำในบริเวณเขาใหญ่นั้นก็ได้มีการพัฒนาอยู่อย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 7 Movenpick Resort (ซ้าย) Thames Valley (กลาง) Chateau de Khao Yai (ขวา)

ที่มา: Movenpick.com (พ.ศ. 2562) travel.mthai.com (พ.ศ. 2557) painaidii.com (พ.ศ. 2557)

ภาพที่ 8 La Purinee (ซ้าย) Le Monte (กลาง) Boribot (ขวา)

ที่มา: homedeedee.com (พ.ศ. 2563) lemonte.com (พ.ศ. 2561) chillpainai.com (พ.ศ. 2560)

แต่สำหรับนักลงทุนอีกกลุ่มหนึ่งเองก็พยายามหามุมมองใหม่ที่กว้างไกลกว่าเดิม ในการพยายามสร้างคุณค่าใหม่ของเขาใหญ่ เป็นคุณค่าที่ค้นหาความเป็นท้องถิ่นพร้อมความพยายามเข้าสู่ตลาดโลก (วิรัตน์ แสงทองคำ, 2552) ด้วยการสร้างแหล่งท่องเที่ยวจากการใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นผสมผสานกับความเป็นท้องถิ่นเพื่อสร้างแนวทางและอัตลักษณ์ใหม่ให้เกิดขึ้นมากเพื่อให้เขาใหญ่เป็นอีกหนึ่งจุดหมายปลายทางในระดับนานาชาติมากขึ้น (Masan, 2019) รูปแบบหนึ่งของการพัฒนาคือการกลับไปคำนึงถึงสภาพบริบทดั้งเดิมของความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นมากขึ้น มีการพยายามเชื่อมโยงความคิดการออกแบบสร้างโรงแรมกับวัฒนธรรมท้องถิ่นอีสานและการสัมผัสธรรมชาติโดยรอบ มากกว่าการสร้างสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นจากวัฒนธรรมตะวันตก โครงการอย่างศรีมายาที่ให้ความสำคัญการออกแบบกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของท้องถิ่น และความเป็นธรรมชาติมากขึ้น แต่ก็ถือเป็นจุดเริ่มต้นของความพยายามในการค้นหาคุณค่ากับเขาใหญ่ ถึงแม้ว่ากระแสนี้จะไม่สร้างปรากฏการณ์เท่ากับการใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นจากยุโรป แต่ก็ได้สร้างแนวทางการพัฒนาในรูปแบบการผสมผสานของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นกับวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้าด้วยกัน เช่นการพัฒนาต่อเนื่องอย่างเช่นโครงการ Sala Khoayai ซึ่งการพัฒนาทั้งสองรูปแบบนี้ถือเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างตัวตนของพื้นที่โดยรอบเขาใหญ่ในฐานะการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว ที่ใช้การพัฒนาของ สถาปัตยกรรมพลัดถิ่น เป็นเครื่องมือในการสร้างแหล่งท่องเที่ยวในการรองรับการแสวงหาความจริงแท้ในการท่องเที่ยว ได้ต่อไปมาจนถึงปัจจุบัน

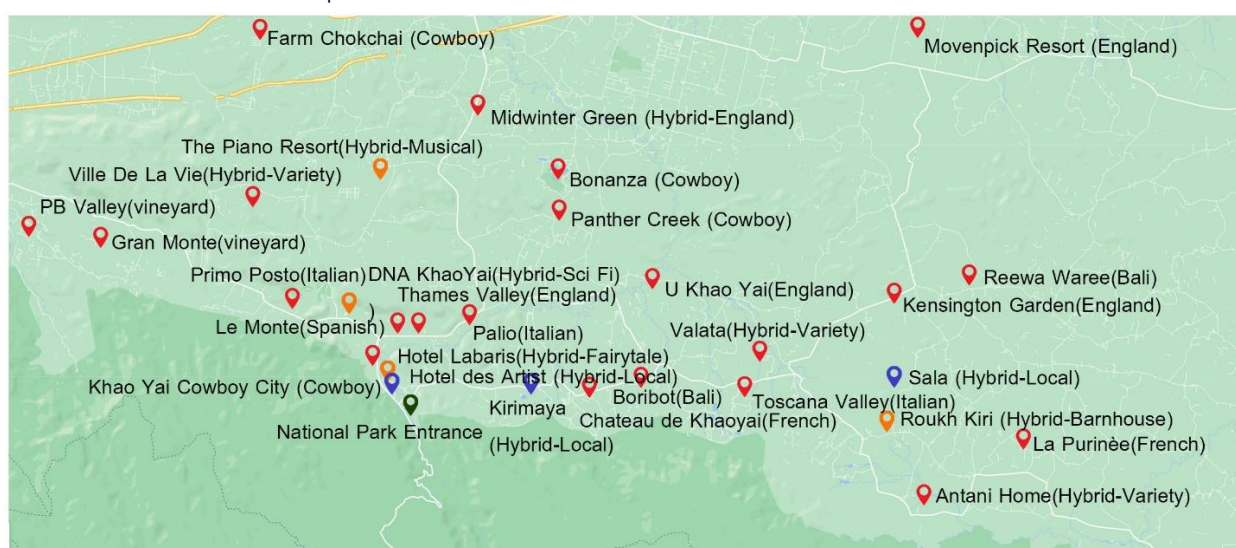
ภาพที่ 9 Kirimaya (ซ้าย) Sala Khao Yai (ขวา)

ที่มา: www.kirimaya.com (พ.ศ. 2558) salahospitality.com (พ.ศ. 2564)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการส่งเสริมและสร้างแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากสามารถสร้างความจริงแท้ที่มีความเฉพาะตัว ผ่านประสบการณ์ที่แปลกใหม่ในสภาพของความต่างถิ่นขึ้นมาได้อย่างลงตัว และแตกต่างกับแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ในพื้นที่วิจัยนั้น สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นถึงแม้จะมีความหลากหลายและไม่เข้ากันทั้งทางวัฒนธรรมและแหล่งที่ตั้ง หากแต่เพราะตัวตนที่ได้ถูกสร้างขึ้นมาจากพื้นฐานของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความแปลกใหม่และต่างถิ่นในรูปแบบของซาฟารีแบบตะวันตก ตั้งแต่แรกเริ่ม จนไปถึงวัฒนธรรมคาบอຍ ทัสคานี ยุโรป ทำให้ตัวตนของเขาใหญ่ในการเป็นพื้นที่แห่งปรากฏการณ์ความผิดที่ถูกทางของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่น สำหรับการท่องเที่ยวได้ถือกำเนิดขึ้นและพัฒนาต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

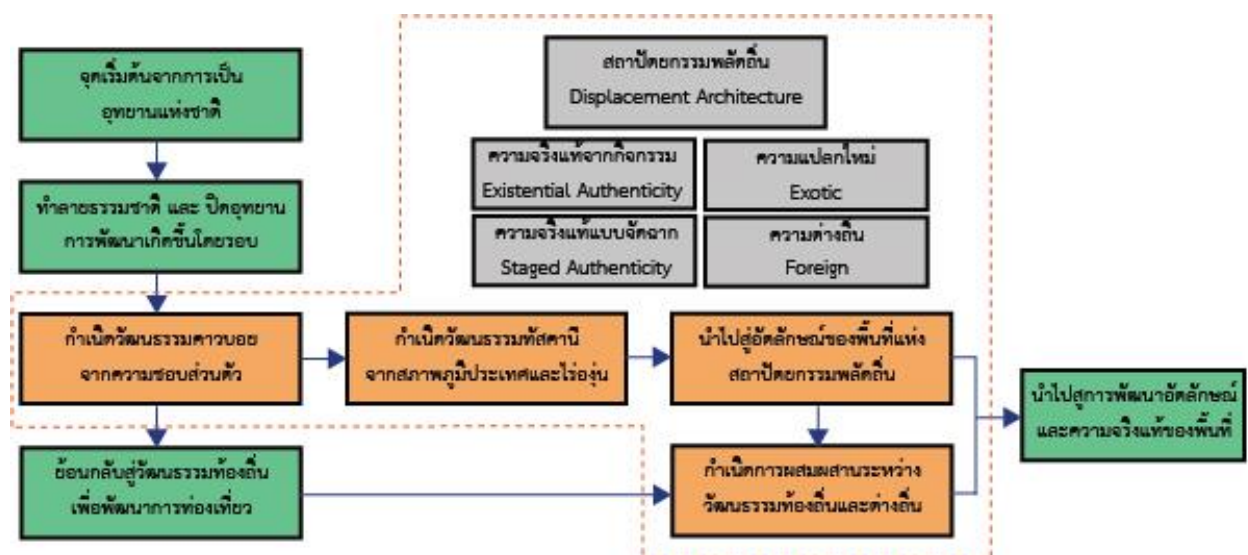

ภาพที่ 10 แผนที่แสดงที่ตั้งของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่น ในบริเวณโดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ถึงแม้การใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่น (Displacement Architecture) เพื่อการสันถนาการและการท่องเที่ยววนั้นเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการสร้างความจริงแท้ที่สนับสนุนให้การท่องเที่ยวโดยตรง จะมีมานานทั้งในโลกตะวันตกและตะวันออก ตั้งแต่การโยกย้ายตัวสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นไปยังที่ตั้งใหม่ การสร้างเมืองจำลองที่ขนาดเล็ก ไปจนถึงเมืองจำลองในขนาดเท่าของจริง แต่จากการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าสภาพบริบทและการพัฒนาที่บริเวณเขาใหญ่ได้สร้างปรากฏการณ์เฉพาะ จนมาเป็นเมืองท่องเที่ยวที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาแบบสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่มีความเฉพาะตัว และ พัฒนาต่อเนื่องจนกลายเป็นรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลายจากพื้นฐานเดียวกันจนถึงปัจจุบัน จนเป็นแหล่งรวมของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่โดดเด่นที่สุดแห่งหนึ่ง ในภาพที่10ได้แสดงถึงความหนาแน่นและจำนวนของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นจากหลากหลายวัฒนธรรมในพื้นที่โดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ถึงแม้ความจริงแท้มักจะถูกเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงไทยอดีตจากการศึกษาในอดีต แต่จากการวิจัยนี้ทำให้พบว่าในสภาพบริบทสังคมร่วมสมัยนี้ความจริงแท้ก็เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขึ้นได้ในหลากหลายรูปแบบโดยที่ไม่ต้องยึดติดกับความจริงแท้ในเชิงวัฒนธรรมแบบเดิมอีกต่อไป การใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเพื่อสร้างความจริงแท้ในพื้นที่วิจัยนั้นแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนสามารถสร้างอัตลักษณ์ตัวตนให้กับพื้นที่ได้ในที่สุด ซึ่งองค์ความรู้ใหม่นี้ทำให้เห็นรูปแบบการพัฒนาอย่างเป็นระบบของพื้นที่วิจัยผ่านความหลากหลายในการใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นจากหลากหลายวัฒนธรรมในพื้นที่วิจัย ซึ่งสามารถใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอื่นในประเทศไทยได้เช่นเดียวกัน

ภาพที่ 11 ขั้นตอนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณโดยรอบ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

การใช้รูปแบบของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเข้ามาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวในบริเวณโดยรอบเขาใหญ่นั้นส่วนหนึ่งที่ทำให้ได้ผลดี เป็นเพราะนักท่องเที่ยวหลักเป็นนักท่องเที่ยวในประเทศเสียส่วนใหญ่ และการพัฒนานั้นก็เริ่มขึ้นมาพร้อม ๆ กับการเข้ามาถึงของวัฒนธรรมการท่องเที่ยวเพื่อการถ่ายรูป เพื่อบันทึกและร่วมแชร์ประสบการณ์และสร้างความจริงแท้ ตั้งแต่การพัฒนาของกล้องถ่ายรูปดิจิทัลมาจนถึงโซเชียลมีเดีย การพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในบริเวณเขาใหญ่เองก็มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน ทั้งในแง่ของความเข้มข้นและสมจริงในการสร้างสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นนั้นที่ขึ้นอยู่กับงบประมาณของผู้ลงทุนและขนาดของโครงการเป็นหลัก แต่ในขณะเดียวกันโครงการที่ไม่ได้มีงบประมาณสูงมากนัก ทั้งผู้ออกแบบและเจ้าของโครงการเองก็ได้พยายามสร้างตัวตนใหม่ ๆ ผ่านการผสมผสานของรูปแบบสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นแบบผสมผสานกับวัฒนธรรมอื่นโดยที่ไม่ต้องมีความเกี่ยวข้องกันก็สามารถเกิดขึ้นได้อย่างไม่จำกัดในบริบทของเขาใหญ่ได้อย่างแนบเนียน เพราะการสร้างความจริงแท้นั้นเองที่ทำให้การพัฒนาของเขาใหญ่นั้นไม่ใช้การพัฒนา

แบบผิดที่ผิดทาง หากแต่เป็นการใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นมาพัฒนาในสถานที่ที่อาจจะผิดที่สำหรับที่ตั้งทางสถาปัตยกรรมแต่หากมาได้ถูกทางสำหรับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และ เศรษฐกิจ จึงทำให้เขาใหญ่เป็นตัวแทนของที่ตั้งสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นแบบผิดที่แต่ถูกทาง ได้อย่างดีที่สุดของบริบทสังคมไทยและโดดเด่นและมีความเฉพาะตัวเมื่อเทียบกับการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวอื่นในระดับนานาชาติได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ความจริงแท้ในการท่องเที่ยวไม่ได้จำกัดอยู่แค่การสร้างแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมหรือการท่องเที่ยวเชิงไฮยอคติอีกต่อไป การสร้างความจริงแท้แบบจัดจากนั้น สามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากันได้กับรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และรูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันก็สามารถใช้การใช้อยู่สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี อย่างเช่นวัฒนธรรมการท่องเที่ยวเพื่อการถ่ายภาพ หรือ การพัฒนาคาเฟ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ในบริเวณพื้นที่วิจัยยังสามารถใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในรูปแบบที่หลากหลายไม่ใช่แค่การทำซ้ำของวัฒนธรรมจากต่างประเทศอีกต่อไป หากแต่สามารถพัฒนาไปสู่การผสมผสานที่หลากหลายมากขึ้นต่อไปในอนาคตคงจะเห็นได้จากโครงการที่พัฒนาขึ้นใหม่ในพื้นที่นั้นมีการผสมผสานทั้งเชิงวัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลายมากขึ้นในการพัฒนาสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว

ภาพที่ 12 Hotel Labaris (ซ้าย) DNA Resort (ขวา)

ที่มา: painaidee.com (พ.ศ. 2564) teepak.org (พ.ศ. 2560)

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ การสร้างความจริงแท้แบบจัดจากในการท่องเที่ยว ที่สำคัญ คือ การใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเป็นเครื่องมือในการสร้างความจริงแท้ในรูปแบบใหม่ที่ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการศึกษาถึงปรากฏการณ์ในรูปแบบอื่นได้ สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยใน

ประเด็นเกี่ยวกับ ปรากฏการณ์ของการสร้างความจริงผ่านสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในบริเวณพื้นที่วิจัยในแหล่งอื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ก้องสกุล กวินรวีกุล. (2561). มานุษยวิทยาการท่องเที่ยว: กรอบแนวคิดและคุณูปการทางทฤษฎี. *วารสารรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์*, 36(2), 1–26.
- เกรียงไกร วัฒนาสวัสดิ์. (2556). *ความคิดเห็นและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ต่อความจริงแท้ในการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงไฮยาคือ: กรณีศึกษาชุมชนตลาดสามชุกร้อยปี จังหวัดสุพรรณบุรี* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เกียรติกร พันวา. (2557). *การศึกษารูปแบบวัฒนธรรมกาแฟ ในเขตเทศบาลนครขอนแก่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว รูปแบบเมือง* (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐนันท์ คำทอง, เพชรรัตน์ โลวิชากรติกุล (2561). แนวทางในการพัฒนาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน, *วารสารสิ่งแวดล้อม*, 22(1), 16–24
- ประพล จิตคติ. (2561). *การท่องเที่ยวเพื่อการถ่ายภาพ : มิติใหม่ของการท่องเที่ยว ตามความสนใจพิเศษในประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2565, จาก <https://arit.kpru.ac.th/Article/2018-08-062/>
- ปรีญา ลาปะ. (2558). พฤติกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาของนักท่องเที่ยวชาวไทย *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 4(1), 30–45.
- วิรัตน์ แสงทองคำ. (2552). *ภาพสะท้อนเขาใหญ่*. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2565, จาก <https://viratts.com/khoayai/>
- Antónia Correia, A., Valle, P. and Moço, C. (2005). Why People Travel to Exotic Places. *International Journal of Culture Tourism and Hospitality Research*, 1(1), 45–61.
- Atasoy, F. (2021). *Authenticity in Tourism*. Academic Turkish World Studies: Tourism, Culture, Art and Architecture.
- Golomb, J. (1995). *In Search of Authenticity: Existentialism From Kierkegaard to Camus*. London: Routledge.
- MacCannell, D. (1973). Staged Authenticity: Arrangements of Social Space in Tourist Settings. *American Journal of Sociology*, 79(3), 589–603.
- Naumov, N. (2016). Cultural Tourism. *European Journal of Tourism Hospitality and Recreation*, 7(1), 72–73.
- Wang, N. (1999). Rethinking Authenticity in Tourism Experience. Zhongshan University, China. *Annals of Tourism Research*, 26(2), 349–370.

Masan, R. (2019). *HVS Market Pulse: Khao Yai, Thailand*. Retrieved April 5, 2022, from <https://www.hvs.com/article/8559-hvs-market-pulse-khao-yai-thailand>

Engels-Schwarzpaul, A.C., & Wikitera, K.A. (2019). *Iconic architecture in tourism: (how) does it work?*. *Tourism Fictions, Simulacra and Virtualities*. 224–246. London: Routledge.